

LENTOS - MUZEJ MODERNE UMJETNOSTI U LINZU

U Linzu je na samoj obali Dunava izgrađen Muzej moderne umjetnosti. Građevina smještena tik uz rijeku podsjeća na brod te stručnjaci kažu da iako ne plovi, približava ljude novim svjetovima i spoznajama. Ta kuća dugačka 130 m, protegnuta u visinu na tri kata, uvodi ljude u svijet umjetnosti.

Graditelji *Lentosa* – Muzeja moderne umjetnosti u Linzu su Švicarci, Weber i Hofer. Za svoju su ideju dobili prvu nagradu na međunarodnom natječaju. Gradnja građevine započela je 13. listopada 2000., završena je 15. ožujka 2005., a dva mjeseca kasnije - 18. svibnja, muzej je svečano otvoren.

Korisna površina je otprilike 7 700 m², od kojih je izložbeni prostor na 3000 m². Inače bruto unutrašnji volumen je 74 000 m³. Podzemna garaža ima 50 mjesta, a građevina je stajala približno 33 milijuna eura.

Projektom se htjelo postići da se građevina zrcali u Dunavu te istodobno u svojim staklenim pročeljima reflektira vertikalna žarišta grada, crkvene tornjeve.

Prvi se kat proteže kao most iznad prizemlja, velikoga slobodnog prostora koji kao prozor povezuje Linz s jedne na drugu obalu Dunava. Linz se tom građevinom približio rijeci te ostvaruje težnju da od grada uz rijeku postane grad na rijeci.

Vrlo su dojmive dimenzije otvorenoga nadsvođenoga prostora prizemlja. To je slobodni prostor veličine 60 x 24 m koji tvori gradski trg, ali ujedno čini ulazni prostor u muzej gdje se susreću posjetioци muzeja i šetači iz obližnjega parka.

Sam se prostor muzeja doživljava penjanjem po troklatnom stubištu.

Ta se vertikala povlači od podruma, gdje je smještena biblioteka i izložba grafike, do gornjeg kata gdje su posebne izložbe i kolekcije osvjetljene dnevnim svjetlom kroz mutni, stakleni pokrov. Iznad otvorenoga prizemnoga prostora ukupno je 11 izložbenih prostorija.

rano propušta kroz stakleni pokrov, upravo onoliko koliko je potrebno za izložene eksponate.

Noću se građevina pretvara u buktinju koja se zrcali na tamnoj površini Dunava. Ispod staklene konstrukcije umetnuta su svjetla kojima se tonovi boja i jačina svjetla mijenjaju te pro-

Pogled na *Lentos* danju

Pogled na *Lentos* noću

Dominirajući su materijal zgrade staklo i beton. Beton je vidljiv, što građevini daje poseban izgled uz kombinaciju sa staklom koji je materijal svjetlosti. U staklenim se pročeljima danju izvana zrcali okolina i nebo. Noću je obrnuto. U izložbenim prostorijama na katu staklo dozira svjetlost koja se u prostor kontroli-

lazi ostaju u nezaboravnom doživljaju.

MUZEJ MARTa

Ime *MARTa* značilo bi: M kao *Möbel* (namještaj), ART kao *Art* (umjetnost) i a kao *Ambiente* (ambijent). Muzej je projektirao arhitekt Frank O. Gehry

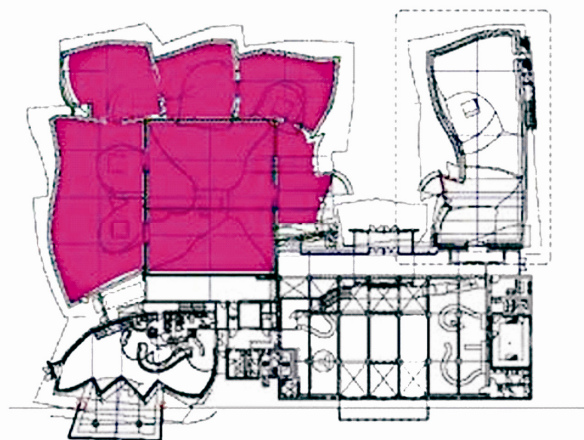

Dio pročelja iznad glavnog ulaza

te se gradić Herford često uspoređuje s Bilbaom.

Koncepcija građevine koja je prvo trebala biti *Kuća namještaja*, zatim *Muzej umjetnosti i dizajna* te vrsta *Foruma za kulturu* proporcionalan je njegovoj arhitekturi. Građevina je građena sedam godina, stajala je 29 milijuna eura, a umjetnički je direktor muzeja ambiciozni Belgijanac Jan Hoet koji je 1992. bio direktor izložbe *Documenta IX* u Kasselu.

U osnovi muzeja središnja je tema *foaje*, prostor visine 22 metra, oko kojega je grupirano pet galerija apsidalne forme što su principom iznut-

Tlocrt Muzeja MARTa

ra prema van projicirane na dio pročelja. Pročelje ima spoj s lokalnom tradicijom i obloženo je s 18000 crvenih klinker pločica. Čelični krov djeluje iz daljine kao tanka folija postavljena između kartonskih geometrijskih tijela i pridonosi ukupnoj arhitektonskoj dramatici. Jednu postojeću građevinu koja je pod zaštitom spomenika arhitekture,

Gehry je integrirao u kompleks i povezo staklenim hodnikom koji vodi prema središnjem *foajeu*. Oko središnje točke nižu se galerije, neizmjerivi kutovi, kružni i drugi segmenti koji mogu predstavljati značajnu teškoću za izlaganje pojedinih umjetničkih djela.

Pogled na Muzej MARTa

Na 8000 kvadratnih metara površine blizu Herfordskoga glavnog kolodvora, između Geobenstrasse ulice i linije rijeke A, izgrađen je muzej MARTa, američkog zvjezdanog projektanta Franka Gehrya.

MARTa Herford kompleks koji ima valoviti čelični krov, izgrađen je s

opekom koja je tipična za tu regiju. Ima četiri različite građevne komponente: muzej, forum, centar i kafić – s naglašenim Gehryevim skulptorski izraz.

Centar je glavni ured muzejske administracije, Bildungswerkstatt (radionica za edukaciju) sa svojom referentnom knjižnicom, udruženje

Verband der Holzindustrie und Kunststoffverarbeitung te Landesgewerbestalt. Građevina datira iz pedesetih godina XX. stoljeća, a projektirao ju je herfordski arhitekt Werner Lippold kao tvornicu za tvrtku Ahlers Goldress. Nabrojane građevine integrirane su u kompleks središnjim lobijem.

Na prvom je katu, na koji se dolazi zakrivljenim stubištem koje je projektirao Gehry, klasični izložbeni prostor za MARTa Herford Muzej u obliku bijele kocke.

Muzej je ispred Centra. Sastoji se od 22 m visoke kupole i pet manjih galerija koje su obasjane prirodnim svjetlom s krova. Sve galerije imaju samo jedan kat, tako posjetitelji imaju jedinstven pogled ne samo na izložke već i na nebo. Ukupno 2500 m² izložbene površine na raspolaganju je za alternativne izložbe ili za kolekcije.

Nasuprot muzeju je Forum koji prekriva otprilike 380 m² i ima 199 sjedećih mjesta. Upotrebljava se za prezentacije i događaje vezane na teme o arhitekturi, dizajnu, umjetnosti i namještaju.

Kafić – restoran, sa svojim barom obučenim u bakar i emajliranom prednjom stranom gleda na riječnu obalu. Ima dva kata, a poslužuje do-

ručak, ručak, večeru i kasnovečernje piće, terasa se upotrebljava za lijepog vremena.

Klasične galerije imale su i imaju ravne zidne površine za izlaganje, što je sigurno najbolje rješenje. *MARTa* ima zato poseban ugodajni karakter, koncept boja i arhitektu-

rom određeno osvjetljenje. Realna slika Muzeja je pomalo hibridna građevina i njezine proporcije najrealnije su sagledive samo na licu mjesta.

Za otvorenje muzeja u središnjem je *foajeu* postavljena izložba *My private Heroes*, koja prema izboru umjetničkog direktora slavi osobe iz povi-

jesti, umjetnosti ili medijske zvijezde od 19. stoljeća do danas. Ekspozirani su slike i fotografije te predmeti ili instalacije. Na prvom katu postojeće građevine u klasičnom je ambijentu prezentirana izložba slika iz kolekcije *Karl Kerber*.

T. Vrančić